

KANCELÁŘ SENÁTU

Č.J.
000118

VYŘIZUJE:

ADRESÁT:
Ministr financí
Ing. Jan Fischer, CSc.

PRAHA
Valdštejnské nám. 17/4
Praha

TEL.:

VĚC: Úspory nákladů na externí služby

Vážený pane ministře,

úvodem mi dovoluji gratulaci ke jmenování do funkce. Přeji Vám naplnění cílů, které jste si vytyčil. Zaujal mě Váš důraz na úsporu nákladů souvisejících s chodem státu a vzhledem k tomu, že se touto problematikou rovněž zabývám, rád bych s Vámi sdílel některé poznatky v této věci.

V souvislosti s přípravou zákona o ochraně oznamovatelů nekalého jednání byl mj. zpracován srovnávací přehled mzdových nákladů a nákladů na tzv. ostatní (externí) služby či jiné provozní náklady, a to na vzorku cca 100 státních institucí a podniků či státem ovládaných společností.

Celkové mzdové náklady u těchto zaměstnavatelů dosáhly v roce 2012 cca 53,5 miliardy korun, což při počtu cca 146-ti tisíc zaměstnanců představuje průměrné mzdové náklady okolo 30 tisíc korun měsíčně.

Celkové náklady na ostatní služby (účet 518) nebo ostatní náklady z činností (účet 549) příp. ostatní provozní náklady (u obchodních společností) dosáhly ve sledovaném období však částku ještě o 11 miliard vyšší !

Pominu-li korupční potenciál zakázek na různé právní, konzultační, reklamní či jiné pseudoslužby či otázku, zda realizací těchto zakázek došlo k porušení zákonných pravidel, z přehledu je patrné, že řízení těchto nákladů není realizováno koncepčně.

Příkladem mohou být náklady na služby informačních technologií v případě Státního zemědělského intervenčního fondu (dále též "SZIF"), které v minulém roce přesáhly 460 milionů korun resp. částku přes 530 000 korun na jednoho zaměstnance tohoto státního fondu.

Podotýkám, že průměrné náklady na IT služby představují u subjektů, kde byla data poskytnuta v požadovaném členění, částku kolem 46 000 korun na jednoho zaměstnance ročně. Nabízí se otázka: je důvodné, aby některá státní instituce měla přepočtené náklady na určitý typ externí služby 10- ti či vícenásobně vyšší oproti průměru ?

Ve srovnání např. s Českou národní bankou nebo Českým statistickým úřadem, což jsou instituce s cca 1,5 násobně větším počtem zaměstnanců a se srovnatelnými či vyššími požadavky na bezpečnost dat nebo rychlost jejich zpracování, považují více než 10-ti násobně vyšší náklady SZIF na IT služby za nepřiměřeně vysoké.

Nejde ale jen o SZIF. Vysoce nadprůměrné byly přepočtené (na zaměstnance) náklady na IT služby i u těchto subjektů: Český úřad zeměměřický a katastrální (784 tisíc korun p.a.), Ministerstvo financí (655 tisíc korun p.a.), Ministerstvo dopravy (483 tisíc korun p.a.), Úřad pro ochranu osobních údajů (351 tisíc korun p.a.) nebo Ministerstvo zemědělství (253 tisíc korun p.a.).

Doplňuji, že jsem v této věci již dal podnět Nejvyššímu kontrolnímu úřadu, ale bez ohledu na skutečnost, zda se podaří prokázat ne hospodárné, neúčelné či neefektivní nakládání s majetkem těchto institucí (v případě Ministerstva zemědělství je již poměrně alarmující kontrolní závěr NKÚ k dispozici) je ke zvážení, zda současně neučinit opatření systémová.

Systémovým opatřením rozumím mimo jiné rozpočtové omezení nákladů na ostatní (externí) "služby" např. na polovinu mzdových nákladů, pochopitelně s přípuštěním výjimek, které nicméně musí být řádně zdůvodněny.

V případě právních a konzultačních služeb by např. musely být zdůvodněny náklady ve výši 295 milionů korun u Ředitelství silnic a dálnic nebo u Ministerstva dopravy (245 tisíc korun za externí právní a konzultační služby v přepočtu na 1 zaměstnance ročně).

Některé typy nákladů jako např. náklady na reklamní služby navrhuji omezit ještě zásadnějším způsobem. Považuji např. za nepřijatelné, aby Státní zemědělský intervenční fond mohl vydat přes 250 milionů korun ročně na reklamní služby, když podstatně větší podniky jako např. Česká pošta, s.p. nebo České dráhy, a.s. měly v roce 2012 tyto náklady okolo 110 milionů korun.

K diskusi je rovněž otázka, proč jsou některým institucím schvalovány rozpočty se zvyšujícími se provozními náklady, když je patrné, že reálné náklady lze udržovat na podstatně nižší úrovni. V případě Státního fondu životního prostředí byl pro rok 2012 schválen rozpočet na provozní výdaje ve výši 844 milionů korun, když provozní náklady v roce 2011 dosáhly jen 596 milionů korun.

Další systémové opatření, které může přispět k omezení nákladů na externí služby, spočívá ve využití institutu cílových odměn ve smyslu § 134a zákoníku práce, a to právě ve vazbě na dosažené úspory veřejných prostředků (např. odměna 5% z dosažené úspory maximálně však 200 tisíc korun na jednoho zaměstnance s podílem na úsporách). Z průzkumu provedeného v souvislosti s přípravou zákona o ochraně oznamovatelů nekalého jednání vyplynulo, že žádná ze státních institucí s největšími náklady na externí služby v roce 2012 institut cílových odměn nevyužívala !

Přestože cílem tohoto podnětu není primárně omezovat mzdové prostředky, dovoluji si upozornit, že v některých případech přesáhl v roce 2012 objem mzdových prostředků na jednoho zaměstnance částku 1 000 000 Kč. Jedná se např. o státní podnik Řízení letového provozu, Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s. nebo Grantovou agenturu České republiky.

Závěrem dávám podnět k omezení "charitativní" činnosti skupiny ČEZ (v roce 2012 měla podle výroční zprávy tato skupina poskytnout dary přesahující 460 milionů korun) a podle § 12 zákona o jednání řádu Senátu žádám o poskytnutí seznamu osob obdarovaných touto skupinou částkou přesahující 500 tisíc korun.

V případě Vašeho zájmu se rád zúčastním osobní schůzky ohledně nastíněné problematiky.

S úctou

Libor Michálek

Senátor

V Praze dne 17.7.2013

